

**15 juli
2017**

**Onderzoek: 'Seksuele
intimidatie in de
amateursport'**

Over het EenVandaag Opiniepanel

Het EenVandaag Opiniepanel bestaat uit gemiddeld 50.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. De uitslag van de peilingen onder het EenVandaag Opiniepanel zijn na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2017. Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen. Op de meeste onderzoeken respondeert 50 tot 70 procent van de panelleden.

Seksuele intimidatie in de amateursport

15 juli 2017

Over het onderzoek

Aan het onderzoek deden 22.102 leden van het EenVandaag Opiniepanel mee, waaronder 15.486 die nu in verenigingsverband sporten of dit in het verleden gedaan hebben. Van de ondervraagde sporters hebben er 642 ongewenst seksueel gedrag meegemaakt in het verband van hun sportclub. Vrijwel in alle gevallen gaat het om amateursporters. . In het onderzoek zitten zowel recente gevallen als gevallen die tientallen jaren geleden hebben plaatsgevonden.

Aan het onderzoek deden ook 2125 mensen mee die nu actief zijn op een sportclub als bestuurder, trainer, coach of vrijwilliger.

Het onderzoek is gehouden van 22 tot en met 30 mei 2017.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Petra Klapwijk, petra.klapwijk@eenvandaag.nl

Samenvatting

Onderzoek: honderden amateursporters ervaren seksuele intimidatie

Helpt heeft met niemand over intimidatie gesproken

Honderden amateursporters hebben te maken gehad met seksuele intimidatie binnen hun sportclub. Dat blijkt uit onderzoek van EenVandaag onder 15.000 mensen die verenigingsverband sporten of gesport hebben. Van de ondervraagde sporters heeft ruim 4 procent ongewenst seksueel gedrag meegemaakt.

642 Slachtoffers

Afgelopen maanden vertelden verschillende profsporters over seksueel misbruik in de media. EenVandaag onderzocht in hoeverre dit voorkomt in de amateursport en vond binnen twee weken 642 slachtoffers. Niet eerder is er zo'n grootschalig onderzoek onder sporters gedaan over dit onderwerp. Drie van hun verhalen zijn vanavond te zien in EenVandaag.

Zes van de tien slachtoffers (60%) hebben serieuze verbale intimidatie meegemaakt. Meer dan de helft (57%) heeft te maken gehad met fysieke intimidatie. Dit varieert van ongewenste aanraking (47%) tot ernstigere vormen van seksueel misbruik (14%), zoals het verrichten van seksueel getinte handelingen, aanranding en verkrachting.

Het komt bij alle soorten sport voor, maar voetbal, zwemmen en turnen springen er in dit onderzoek uit. Het gaat vooral om teamsporten en contactsporten, waarbij de slachtoffers duidelijk op de verkeerde plaatsen aangeraakt worden, zoals bij de borsten of in het kruis. In het onderzoek zitten zowel recente gevallen als gevallen die tientallen jaren geleden hebben plaatsgevonden. Sommigen zeggen dat ze hun verhaal nu pas voor het eerst durven te vertellen.

Slachtoffers zijn jong

Tweederde van de slachtoffers (67%) was minderjarig toen zij te maken kregen met seksuele intimidatie. In dit onderzoek is ongeveer de helft van de slachtoffers vrouw en de andere helft is man. Bij mannen lijkt het misbruik jonger te beginnen: meer dan de helft (57%) is jonger dan 16 jaar en één op de vijf is zelfs jonger dan 12 jaar.

De daders zijn vooral trainers (41%) en andere spelers van de club of teamgenoten (38%). In mindere mate worden actieve leden van de club, zoals vrijwilligers en bestuursleden (23%) genoemd.

'Ik vertel dit voor het eerst'

De helft (47%) van de slachtoffers heeft met niemand over hun ervaring gesproken. Mensen die dat wel hebben gedaan spreken vooral met andere sporters (24%) of familie (16%). Een op de tien heeft melding gemaakt bij hun sportclub en slechts 1 procent deed aangifte.

De ongewenste seksuele ervaring kan heel ingrijpend zijn voor de slachtoffers, zo blijkt uit de vele open reacties die mensen in het onderzoek geven.

Bij ruim een derde (37%) heeft de ongewenste seksuele ervaring een negatieve invloed gehad op hun leven. Drie van de tien (30%) schamen zich voor hun ervaring. Vooral bij de jongste slachtoffers, jonger dan 15 jaar, is de impact groot, zo blijkt uit de vele open reacties.

Weinig beleid bij clubs

Aan het onderzoek deden ook 2000 mensen mee die nu actief zijn op een sportclub, bv als trainer of bestuurder. Slechts vier van de tien van deze groep zeggen dat er op hun club beleid is om seksuele intimidatie te voorkomen. Zij zijn massaal voor het aanstellen van een vertrouwenspersoon bij alle clubs (77%). Ook is er veel draagvlak (77%) voor het verplicht stellen van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) voor iedereen die regelmatig met jeugd werkt. Vrijwilligers staan er positief tegenover om deze af te geven omdat zij volgens eigen zeggen 'niets te verbergen' hebben.

Uitslagen

Afgelopen weken kwamen verschillende sporters in het nieuws die vertelden dat zij slachtoffer zijn geworden van seksueel misbruik bij hun club. Sport u bij een vereniging of heeft u dat in het verleden gedaan? Heeft u daar seksuele intimidatie meegemaakt?

SLACHTOFFERS

[Onderstaande uitslagen zijn van de 642 mensen die in verenigingsverband sporten of hebben gesport en ongewenst seksueel gedrag in het verband van hun club hebben meegemaakt.

In vrijwel alle gevallen gaat het om amateursporters. De uitslagen zijn ongewogen omdat er geen cijfers beschikbaar zijn over de samenstelling van de groep.]

We willen nu van u weten of u ongewenst seksueel getint gedrag heeft meegemaakt in het verband van uw sportclub.

Heeft u één of meerdere van onderstaande zaken meegemaakt?

U kunt meerdere antwoorden geven.

Ongewenste verbale seksuele intimidatie (bv opmerkingen, vragen, berichten) 60%

Ongewenste aanraking 47%

Ik moest seksueel getinte handelingen uitvoeren 8%

Ik ben aangerand 6%

Ik ben verkracht 2%

We willen u een aantal vragen stellen over uw ongewenste seksuele ervaring. Uw antwoorden zijn anoniem.

Als u meerdere ervaringen heeft beantwoordt u de vragen dan voor het ernstigste geval dat u heeft meegemaakt.

Wanneer heeft de seksuele intimidatie op uw sportclub plaatsgevonden?

In de afgelopen 5 jaar 7%

Tussen de 5 en 10 jaar geleden 7%

Tussen de 10 en 20 jaar geleden 11%

Tussen de 20 en 30 jaar geleden 15%

Tussen de 30 en 40 jaar geleden 22%

Tussen de 40 en 50 jaar geleden 21%

Meer dan 50 jaar geleden 17%

Weet niet 1%

Hoe oud was u toen u ongewenst seksueel getint gedrag meemaakte bij uw sportclub?

Jonger dan 12 jaar 15%

Tussen de 12 en 15 jaar 36%

Tussen de 16 en 18 jaar 17%

18 jaar of ouder 32%

Weet niet 1%

Om welke sport gaat/ ging het?

Voetbal scoort het hoogst, gevolgd door zwemmen en turnen, in mindere mate volleybal, tennis, judo, fitness, korfbal, handbal, hockey.

Wie heeft u seksueel geïntimideerd?

Meerdere antwoorden mogelijk

Een andere speler / teamlid van de club 38%

Een trainer / coach 41%

Een ouder 4%

Een verzorger van de club, bv EHBO, massage 3%

Een actief lid / medewerker / vrijwilliger van de club 19%

Een bestuurder van de club 4%

'Ik schaam me voor mijn ongewenste seksuele ervaring bij mijn sportclub.'

Mee eens 30%

Mee oneens 56%

Weet niet / geen mening 14%

We willen nu van u weten of u met anderen over uw ongewenste seksuele ervaring heeft gesproken of dat u hier melding van gemaakt heeft of aangifte van heeft gedaan.

Wat is op u van toepassing?

U kunt meerdere antwoorden geven, selecteert u alles dat van toepassing is.

Ik heb daar met niemand over gesproken 47%
Ik heb daar met familie over gesproken 16%
Ik heb daar met andere sporters over gesproken 24%
Ik heb daar binnen de club melding van gemaakt 11%
Ik heb melding gemaakt bij een landelijke sportorganisatie of sportkoepel 1%
Ik heb melding gemaakt bij NOC*NSF 0%
Ik heb aangifte gedaan bij de politie 1%

In hoeverre heeft de ongewenste seksuele ervaring bij uw sportclub negatieve invloed gehad op uw leven?

Geen negatieve invloed 41%
Nauwelijks negatieve invloed 20%
Een beetje negatieve invloed 21%
Behoorlijk veel negatieve invloed 12%
Heel veel negatieve invloed 4%
Weet niet / geen mening 2%

ACTIEF OP SPORTCLUB

[De onderstaande vragen zijn gesteld aan 2125 mensen mee die nu actief zijn op een sportclub als bestuurder, trainer, coach of vrijwilliger.]

U heeft aangegeven dat u actief bent of actief bent geweest bij een sportclub als bestuurder, trainer, vrijwilliger of medewerker. We willen u nu vragen wat er op uw club voor maatregelen genomen worden of werden om seksuele intimidatie te voorkomen.

Is er op uw vereniging beleid om seksuele intimidatie te voorkomen? (bv bepaalde regels, maatregelen, vertrouwenspersoon, VOG etc)

Ja 41%
Nee 28%
Dat weet ik niet 30%
Geen mening 1%

Heeft u zelf een Verklaring Omtrent Gedrag afgegeven voor uw activiteiten op uw sportclub?

Ja 22%

Nee 76%

Dat weet ik niet 2%

Indien geen verklaring Omtrent Gedrag afgegeven:

Als uw club u zou vragen om een Verklaring Omtrent Gedrag voor uw activiteiten op de sportclub zou u die dan geven?

Ja 88%

Nee 7%

Weet niet / geen mening 5%

ALLE DEELNEMERS

[Onderstaande (opinie)vragen zijn gesteld aan alle 22.102 deelnemers aan het onderzoek. De uitslagen van alle deelnemers zijn na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2017.]

Er zijn verschillende manieren denkbaar om seksuele intimidatie op een sportclub te voorkomen.

Zo kunnen sportverenigingen bijvoorbeeld gratis een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) aanvragen voor hun vrijwilligers. Dit is een 'verklaring van goed gedrag' waarin staat dat iemands gedrag in het verleden geen bezwaar oplevert voor het (vrijwilligers)werk dat hij wil gaan doen.

Als iemand zich in het verleden bewezen schuldig heeft gemaakt aan seksuele intimidatie zal zo'n verklaring niet verstrekt worden.

Volgens critici kan het aanvragen van zo'n verklaring ook vrijwilligers afschrikken.

Bent u het eens of oneens met de volgende stelling:

'Alle sportverenigingen moeten verplicht een Verklaring Omtrent Gedrag vragen aan hun vrijwilligers en medewerkers die regelmatig met jeugd werken.'

Mee eens 82%

Mee oneens 11%

Weet niet / geen mening 7%

Van de mensen die nu actief zijn bij een club is 77% het hiermee eens. Sommigen vrezen dat het vrijwilligers zal afschrikken.

Een andere maatregel die clubs zouden kunnen nemen om seksuele intimidatie tegen te gaan is het aanstellen van een vertrouwenspersoon.

'Iedere sportclub moet verplicht een vertrouwenspersoon aanstellen waar leden terecht kunnen die willen praten over seksuele intimidatie.'

Mee eens 76%

Mee oneens 12%

Weet niet / geen mening 12%

Van de mensen die nu actief zijn bij een club is 77% het hiermee eens.

Wat ziet u zelf als de beste aanpak voor het terugdringen van seksuele intimidatie en misbruik in de sport? Hier kunt u een toelichting geven.

Meest genoemd worden:

- Protocol opstellen, regels 'hoe te handelen'
- Verklaring Omtrent Gedrag voor vrijwilligers
- Aanstellen vertrouwenspersoon binnen de club, ook wordt genoemd twee personen: één man en één vrouw
- Minimaal 2 volwassenen tegelijk in de kleedkamer, sportzaal ; vier ogen beleid
- Openheid, bespreken als zich iets voordoet
- Minder vaak genoemd: voorlichting aan trainers of hele club

Veel mensen geven aan dat ondanks goed beleid niet alles te voorkomen zal zijn.